

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_Kot08a
Vypracoval(a), Dne	Irena Kotková, 28.11.2012
Ověřeno (datum)	29. 11. 2012
Předmět	Dějepis
Třída	V.A
Téma hodiny	Židé, Masada
Druh materiálu	Pracovní list vytvořený v programu WORD
Anotace	Naukový materiál Židé a slovníček pojmů, cvičení na doplnění jmen a pojmů, seřazení událostí z židovských dějin, prezentace Masada – hořký symbol židovského heroismu

ŽIDÉ = HEBREOVÉ = IZRAELITÉ

Židé= příslušníci židovského národa / píše se Židé s velkým Ž /
židé = vyznavači židovského náboženství / píše se židé s malým ž /

jazyk – hebrejšina, ve středověku vznikl v Evropě nový jazyk - jidiš = hebrejšina a němčina

Historie Židů začíná v 1.pol.2.tisíciletí PNL patriarchou **Abrahámem**, jeho synem **Izákem** a vnukem **Jákobem**.

Jákob měl 12 synů, kteří vytvořili 12 izraelských kmenů.

Období hladu, které postihlo zemi, donutilo Jáka a jeho syny putovat do Egypta, kde se jejich potomci stali otroky.

Po několika stoletích **Mojžíš** vyvedl Židy z Egypta, aby je přivedl zpět do Izraele / do země zaslíbené – do Kanaánu /.

Během čtyřicetiletého putování Sinajskou pouští se z bývalých egyptských otroků zformoval národ, který přijal víru v **jediného boha = monoteismus** / což bylo ve starověku velmi neobvyklé / a Desatero přikázání.

Pod vedením Jozua obsadily izraelské kmény značné území, osídlily jej a pro případ vnějšího ohrožení se sjednotily pod vedením vůdců, známých pod jménem Soudci.

Kolem roku 1000 PNL založil **Saul** království.

Jeho nástupce **David** sjednotil všechny kmény a z Jeruzaléma udělal hlavní město.

Davidův syn **Šalomoun** pozvedl království ve vzkvétající obchodní centrum celé oblasti a vybudoval v Jeruzalémě **Chrám / Templ** / sloužící jedinému bohu Izraele. Dnes stojí pouze Západní zeď = Zeď nářků.

Šalomoun byl znám svou moudrostí a je mu připisována Píseň písní ze Starého zákona.

Království bylo postupně přepadeno **Asyřany, Babyloňany, Peršany, pak Římany**. R .64 PNL ovládli Judeu Římané a dosazovali židovské krále. Poslední byl Herodes Veliký – schopný vojevůdce, křesťanská tradice mu připisuje vraždění neviňátek v době narození Ježíše.

Židé se bránili, poslední tvrz židovského odporu proti Římanům se stala pevnost na vrcholu hory Masada, v blízkosti Mrtvého moře. Povstání, kterého se účastnilo na 1000 Židů, skončilo v roce 73 NL masovou sebevraždou všech obránců pevnosti. **Obrana Masady se stala symbolem boje židovského národa za svobodu vlasti.**

V této době dochází k odchodu Židů do celého světa – **židovská diaspora**.

Ve středověku nebylo Židům dovoleno vlastnit půdu, ani provozovat ve městech řemesla. Zbývaly jim jediné obchod a lichva = půjčování peněz na vysoký úrok. Židé půjčovali na vysoký úrok, aby nahradili ztráty způsobené tím, že jim často peníze nebyly vráceny.

Antisemitismus

Protizidovská nesnášenlivost, Židé jsou odlišná a podřízená rasa

Židé prý zavinili smrt Krista, do krajnosti dovedeno za 2.sv.války

U nás případ židovského mladíka Leopolda **Hilsnera** – obviněn z rituální vraždy dívky, rituální vražda = zabití jako součást náboženských obřadů, 1899, na jeho obhajobu vystoupil TGM

obdoba ve Francii židovský důstojník **Dreyfus**, 1894 nespravedlivě obviněn ze špionáže pro Německo, na jeho obhajobu vystoupil spisovatel Emil Zola

Diaspora

Rozptýlení Židů ve světě po zániku jejich starověkého státu

Sionismus

Snaha o obnovu samostatného židovského státu v historické vlasti

Podle biblické hory Sion nedaleko Jeruzaléma, zakladatelem Theodor Herzl/ 1860 – 1904 /

Izrael byl obnoven po 2.světové válce 14.5.1948 / *Část ortodoxních Židů vznik státu Izrael dodnes neuznává, podle nich smí stát obnovit pouze mesiáš – Spasitel, který teprve přijde. /*

Ghetto

Uzavřená židovská městská čtvrť, byla od ostatního města oddělována zdí, závorou, řetězy

Název vznikl podle jména první židovské čtvrti na ostrově Ghetto Nuovo v Benátkách v 16.století

Pogrom

Násilná akce proti Židům, z ruského slova bouře, vichřice

Křišťálová noc

10.listopadu 1938 v Německu, vypálení synagog, škol a obydlí, rozbití a vykradení obchodů,

Noc dostala toto pojmenování podle množství okenního skla, které bylo při ní rozbito.

Následovalo uvěznění a smrt desítek Židů a rozšíření počtu koncentračních táborů

Holocaust = šoa / hebrejsky – zánik, zmar /

Likvidace veškerého židovského obyvatelstva,

tzv.konečné řešení = *vybudování sítě vyhlazovacích táborů.*

Norimberské zákony = zákony schválené v nacistickém Německu v roce 1935

Zbavovali Židy občanských práv = uzákonění antisemitismu

/ Židé např. směli nakupovat jen v určitých hodinách,

jezdit jen ve vymezených vozech tramvají,

nesměli chodit do kaváren, divadel, kin, na koncerty,

nesměli vycházet z domu po osmé hodině večerní,

nesměli chodit do sadů, parků . /

ŽIDÉ

I. Dopln' pojem nebo jméno z židovských dějin:

1. příslušník židovského národa	
2. vyznavač židovského náboženství	
3. jiné označení Židů	
4. patriarcha židovského národa	
5. jeho syn	
6. jeho vnuk	
7. zaslíbená země	
8. vyvedl Židy z egyptského zajetí	
9. první židovský král, kolem roku 1000 PNL	
10. porazil Goliáše	
11. založil v Jeruzalémě Chrám – Templ	
12. dnešní pozůstatek jeruzalémského chrámu	
13. poslední pevnost vzdorující Římanům	
14. rozptýlení Židů do celého světa	
15. protižidovská nesnášenlivost	
16. snaha o obnovu židovského státu v novověku	
17. uzavřená židovská čtvrť	
18. násilná akce proti Židům	
19. likvidace žid. národa za 2. světové války	
20. židovský pozdrav	

II. Seřad' správně tyto události:

- A/ zřízení Chrámu – Templu
- B/ vláda Saula
- C/ odchod do Egypta
- D/ ovládnutí Judeji Římem
- E/ vláda soudců
- F/ vláda Davida
- G/ diaspora
- H/ čtyřicetileté putování pouští

III. Urči zemi vynálezu:

1. kolo a vůz	6. bavlna
2. sáně	7. hedvábí
3. sklo	8. papír
4. porcelán	9. hák s nálevkou na setí
9. vypalované cihly	10. hláskové písmo

IV. Jak vzniklo písmo, kterým je napsán tento list? Kterým starověkým národům vděčíme za jeho vznik?

V. Jak označujeme číslice užívané v tomto pracovním listu? Komu vděčíme za jejich zrod?

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218
Šablona	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Označení materiálu	VY_32_INOVACE_Kot08b
Vypracoval(a), Dne	Irena Kotková, 28.11.2012
Ověřeno (datum)	29. 11. 2012
Předmět	Dějepis
Třída	V.A
Téma hodiny	Židé, Masada
Druh materiálu	Prezentace v POWERPOINTu
Anotace	Naukový materiál Židé a slovníček pojmů, cvičení na doplnění jmen a pojmů, seřazení událostí z židovských dějin, prezentace Masada - hořký symbol židovského heroismu

MASADA = HOŘKÝ SYMBOL ŽIDOVSKÉHO HEROISMU

Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vista_general_de_Masada.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vista_general_de_Masada.jpg)

Historie pevnosti

- ▣ Starověkou pevnost na východním okraji kamenité Judské pouště nedaleko Mrtvého moře vybudoval v 1. století PNL Herodes Veliký.
- ▣ Díky důmyslnému shromažďování dešťové vody a zásobárnám obilí ji mohli obránci udržet roky.
- ▣ Za 1. židovské války se stala místem posledního odporu židů proti Římanům.
- ▣ Dnes je pevnost na seznamu světového dědictví UNESCO.
- ▣ Je to jedno z nejpozoruhodnějších a nejdojemnějších míst v Izraeli.

Historie povstání 1. stol. NL

Když Římané dobyli Jeruzalém, stala se Masada poslední baštou židů. Bylo jich tu asi tisíc, muži, ženy i děti, měli zásoby vody i potravin. Po dvouletém obléhání, když Římané vybudovali obrovskou rampu k pevnosti, Masada padla. Židé – než by se vzdali Římanům – raději spáchali hromadnou sebevraždu. Bylo vylosováno 10 mužů, z nich pak jeden, kteří provedli tento úkol. Římané po dobytí pevnosti našli tisícovku mrtvých obránců.

Při skládání přísahy dnes izraelští vojáci slibují, že „Masada už nesmí nikdy padnout“.

Model pevnosti

Lanovka na vrchol Masady

Zbytky římských táborů

Sklady potravín

Obří cisterny na vodu

Římský násep k pevnosti

Střepiny z keramiky/ ostraka / se jmény deseti vylosovaných mužů

Masada dnes – symbol odporu i hrdosti

Masada dnes - v pozadí Mrtvé moře

Kousek pod Masadou – něco tady nesedí . . .

Otázky k zamyšlení:

- ▣ **Vysvětli slovo heroismus.**
- ▣ **Vysvětli metaforu hořký symbol.**
- ▣ **Jedná se o příklad statečnosti, odvahy, sebeobětování pro národ či pro víru, hrdinství, tragedii, úzkost či něco jiného?**
- ▣ **Má tento příběh nějaké poselství pro člověka žijícího v 21.století?**
- ▣ **Své stanovisko zdůvodni.**

Foto:

- ▣ Autor fotografií, není-li uvedeno jinak, Irena Kotková